

Uunga siunnersuut: Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamakkununga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersup (aatsitassanut inatsit) allannguuteqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisissaatut siunnersuut
(Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Akissuteqaat

(Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Aappassaaneerneqarnera

Siunnersuutip peqqissaartumik suliarineqarsimaneranut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq qutsavigaara.

Isumaliutissiissut siunnersuutillu siullermeerneqarnera tunngavigalugit inatsisissatut siunnersuummi immikkoortut ilaat, siunnersuutip aalajangersagaani allannguuteqartoqarnissaata pisariaqartinneqarfii Naalakkersuisunut maluginiaqquneqarput.

Siunnersuummut tunngavigineqarpoq oqartussatut suliarinninnerit oqartussani sammisami suliaqarfitsigut immikkut ilisimasaqarnerusuni suliarineqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat. Taamaammat siunnersuutip kingunerissavaa, avatangiisinut tunngasuni oqartussatut suliarinninnerit nalinginnaasut maanna Aatsitassanut Pisortaqqarfimmit avissaartinneqassasut Avatangiisinillu Nakkutilliisoqarfimmut inissinneqarlutik.

Tusarniaanerup nalaani oqartussat sorliit assigiinngitsunik aalajangiisartuunerinik erseqqissaanissap kissaatiginartinnera nalunaarsuutaasimavoq. Tamanna allannguutissatut siunnersuummi § 3 c-mik oqaasertalersuineri annertunerusumik erseqqissaatiginiarneqarpoq.

Tamatumunnga atatillugu Naalakkersuisut maluginiarpaat oqartussatut suliarinnittarneq pillugu siunnersuutip aalajangersagai naammaginantumik erseqqarissut ataatsimiititaliap isumaqarfigaata.

Aatsitassarsiornermi Avatangiisinut Aqutsisoqarfik, DCE aamma Pinngortitaleriffiup akornanni qanimut suleqatigiittoqarnissaa pillugu ataatsimiititaliap paasinninnera Naalakkersuisut uppersarsinnaavaat. Maannangaaq ilisimasat DCE-mit Pinngortitaleriffimmut nuunneqarnissaat pillugu annertuumik suleqatigiinneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi pilersaarutit pillugit naalakkersuinikkut sunniuteqarnerit ilisimasaqarnerillu pitsanngorsarneqarnissaat Naalakkersuisut kissaatigaat. Taamaattumik tamakku pillugit aalajangiisoqartinnagu inuiaqatigiinnut imaluunniit avatangiisinut pingaarutillit sunniuteqarfiusinnaasunik aalajangiussinerit pillugit Inatsisartut ataanni ataatsimiititaliap pingaarutillip ilisimatitsiffigineqarsinnaanera pillugu siunnersuummik saqqummiussisoqarpoq.

Maalaaruteqartarneq pillugu, tamannalu malillugu maalaaruteqartarnermut piffissaliussap sapaatit akunneri sisamaniit arfinilinnut sivitsorneqarnissaa pillugu ataatsimiititaliap oqaaseqaataat Naalakkersuisut maluginiarpaat, ilannguppaallu maalaaruteqarsinnaasooqatigiit.

Ataatsimiititaliap § 18 pillugu oqaaseqaataat Naalakkersuisut maluginiarpaat, tamannalu pillugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussissallutik, tassani oqaatigineqassalluni tamanna assigiisaartumik piumasaqaatini allassimareermat.

Akuersissummik pigisaqarnani katersisinnaaneq pillugu ataatsimiititaliap oqaaseqaatai Naalakkersuisut maluginiarpaat. Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussinikuupput, taamaalilluni akuersissummik pigisaqarnani katersinissamut makku ilanngunneqassanatik; diamantit, safirit, rubinit, smaragdit, chrysoberylit, opalit aamma aatsitassat radioaktivinik akoqartut.

Ataatsimiititaliap isumaa Naalakkersuisut isumaqatigaat, aalajangersimasumik najugaqanngitsut ujaqqanik katersisinnaatitaanerata killilersorneqassasoq, taamaattorli sulisutigut aningaasatigullu isumalluutit ujaqqanik niueqatigiinnikkut naleqartunik anngiortumik aallarussuinissamik akiuiniarluni atornerqarnerusariaqaraluartut.

Tamatuminnga nakkutilliinermi annertunerusumik artukkiinissaq, taamaalillunilu aningaasartuutit annertusineri, ingammik Kalaallit Nunaanni avammut aallartarfiusuni akitsuuserisartunut naatsorsuutigisariaqartoq sianigeqquneqarpoq.

Aatsitassanut inatsisit tamarmik ataanni najugaqavissuunngitsut aningaasarsiutiginiakkatut siunertaqanngikkaangat aatsitassanik katersuisinnaatitaasimapput. Taamatut nassuiaanerup ataanni najugaqavissuunngitsut eqqaamasassinnissavittut ilusilinnik aatsitassanik katersuillutillu aallarussinissamut pisinnaatitaapput, aammalu tigusatut ilusilimmik, imaluunniit 1 kg-p missaanik annertussusilimmik aallarussaqaarsinnaallutik. Tamanna atuuppoq tigusatut ilusilik eriagisatut nalinganit allamik qanorluunniit iluseqartumik naleqassuseqanngikkaangat.

Taamaalilluni taamatut periuseqartarneq allanngortitaanani ingerlasimavoq, maannakkullu § 45, imm. 5 naapertorlugu tunngaveqartuulluni.

Ataatsimiititaliap kissaatigisaanut naapertuuttumik Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussaqaqarput, siunnersuummit § 45 b-tut siunnersuutip atorunnaarsinneratigut, tamatuma kingornatigut aatsitassanut inatsimmit malitsigisinneqarluni najugaqavissuunngitsut aatsitassanik katersanik avammut nassataqarlutik aallarussisinnaannginnerannik, tamanna aatsitassanut inatsimmi § 2, imm. 1, nr. 1 najoqqutaralugu akuersissummik pisariaqartitsimmat. Tamatuma saniatigut ilorraap tungaanut siunnersuutigisatut § 45 f-imut ilanngunneqarpoq avammut aallarussinissaq siunertaralugu najugaqavissuunngitsut aamma takornariat aatsitassanik katerseqqusaassannginnerat.

Inuiaqatigiinnut akornutaanngitsumik piujuartussamik assigisaannillu isumaqatigiissutini suut ilanngunneqarsinnaanersut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap erseqqissaatigineqarnerunissaa kissaatigaa. Taamaammat "*pisinnaasup*" "*pisussaasumut*" allanngortinnerata saniatigut § 78 a-tut siunnersuutigineqartumut Naalakkersuisut imm. 2-mik ilanngussisimapput.

Taakku saniatigut inatsisilioriaatsikkut § 86, imm. 3-mi erseqqissaassutissamik Naalakkersuisut siunnersuuteqarsimapput.

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap isumaliuutissiisutaani immikkoortoq 8 pillugu immikkut oqaaseqaataat.

Kalaallit Nunaata sapinngisamik amerlanerpaanik isertitaqarnissaa qulakkeerniarlugu Naalakkersuisut akilersinnaassuseq pillugu misissueqqissaarinernik ingerlaavartumik suliaqartarput. Suliat tamakku soorunami nangeqqinneqassapput, tamakkulu Inatsisartunut nassuiaateqarnut atatillugu ingerlaavartumik tamanut saqqummiunneqartassallutik.

Pisinnaatitsissummik pigisaqartup aatsitassanut inatsit malillugu akuersissut malillugu ingerlatsineranut aammalu ingerlatanik isumaginninnermut akisussaaffiit suliffeqarfimmut piginneqataaffigisamut aallaavittut tunniussinnaanngilai. Qanorluunniit pisoqaraluarpat pisinnaatitaaffiit pisussaaffiillu pisinnaatitsissummik pigisaqartumut tamatigut tutsinneqassapput, aatsitassanullu inatsimmi piumasaqaatit aalajangersakkallu eqquutsinneqanngippata pisinnaatitsissummik pigisaqartoq akiliisitaanermik pineqaatissinneqarsinnaavoq, qanorlu pisoqarsimanera malillugu akuersissummik arsaarneqarsinnaalluni.

Naalakkersuisut isumaqarput aatsitassanut inatsit kiisalu Kalaallit Nunaanni akileraartarnermut inatsit atuuttoq ilanngullugu iluaqutigalugu akileraartarnermi eqqarsaatersuutigalugu unioqqutitseriarnissanut akiuinialuni pitsaasumik illersuutaasusut. Aatsitassarsiornikkut suliniutinilu angisuuni ingerlatsinikkut aningaasatigut Kalaallit Nunaata pissarsiassaasa sapinngisamik amerlanerpaaffeqarnissaat qulakkeerniarlugu Naalakkersuisut ataavartumik sulipput. Sulineq taanna suli nukittuneruleqqullugu Naalakkersuisut aalajangerput immikkut ilisimasalinnik inuttaqartumik suleqatigiissitamik pilersitsiniarlutik. Suleqatigiissitami ilaasortat tassaassapput aatsitassarsiornermik aningaasaqarnermillu ilisimasallit nunanit tamalaaneersut. Isertitassat qulakkeerniarlugit Namminersorlutik Oqartussat qanoq isillutit pitsaanerpaamik nakkutilliisinaanerat pillugu suleqatigiissitaq ataavartumik siunnersuisassaaq.

Ikinnerussuteqartunit oqaaseqaammut tunngatillugu

Qanoq ililluni Kalaallit Nunaata sapinngisamik annertunerpaamik isertitaqarnissaanik isumannaarisinnaanissap oqaluuserineranut Naalakkersuisut ilaarusuttuaannarput.

Tassungali ilisimatitsissutigineqassaaq akuersissuteqarfigisanik tunisineq Kalaallit Nunaanni akileraartussaataitaneranut tunngasuujuassammata, taamatullu tunisinerni isertitarisinnaasat aamma annaasarisinnaasat Kalaallit Nunaanni isertitat naatsorsuusiorderannut ilanngunneqartassammata. Ingerlatseqatigiiffiit Kalaallit Nunaanni pigisanik annertunerusunik imaluunniit annikinnerusunik piginnittuusut nunanit allanit ingerlatseqatigiiffiit aktianik tunisaqaraangamik Kalaallit Nunaanni akileraartarnissamut pisussaataitaanngillat.

Cairnimik assersuummi pineqartumi Skotlandimi ingerlatseqatigiiffik piginnittuusooq ingerlatseqatigiiffiup Skotlandimi ingerlatseqatigiiffiutaata ilaani aktiat ilaannik tunisaqarpoq. Taamatut tunisaqarneq maani Kalaallit Nunaanni akileraarnissamut pisussaaffeqartitsinngilaq. Tassunga atatillugu akuersissuteqarfigisanik tunisaqartoqanngilaq.

Taama oqaaseqarlunga allannguutissatut siunnersuutip akuerineqarnissaa Naalakkersuisut inassutigaaq siunnersuullu pillugu oqallinnerup nangeqqinnissaa qilanaaralugu.